

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор ЗВО з науково-педагогічної
роботи і міжнародних зв'язків

 Інна АНДРУШКО
" 30 " серпня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Завідувач кафедри травматології та ортопедії

 професор ЗВО Володимир ФІЩЕНКО
" 29 " серпня 2024 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ОРТОПЕДІЇ ТА ТРАВМАТОЛОГІЇ»

Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Освітній рівень	Бакалавр
Освітня програма	ОПП «Фізична терапія», 2023
Навчальний рік	2024-2025
Кафедра	Травматології та ортопедії
Контактна інформація	traumatology@vnmu.edu.ua , вул. Київська, 68
Укладач силябусу	Асистент Ігор КИРИЩУК

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
роботи і міжнародних зв'язків

Інна АНДРУШКО

" 30 "серпня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Завідувач кафедри травматології та ортопедії

професор ЗВО Володимир ФІЩЕНКО
" 29 "серпня 2024 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ОСНОВИ ОРТОПЕДІЇ ТА ТРАВМАТОЛОГІЇ»

Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Освітній рівень	Бакалавр
Освітня програма	ОПП «Фізична терапія», 2023
Навчальний рік	2024-2025
Кафедра	Травматології та ортопедії
Контактна інформація	<i>traumatology@vnmu.edu.ua,</i> <i>вул. Київська, 68</i>
Укладач силабусу	Асистент Ігор КИРИЩУК

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 23, дисципліна професійної підготовки
Курс/семестр	2 курс (III семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин /2 кредити ЄКТС
Кількість змістових модулів	3
Структура дисципліни	Лекції – 6 год Практичні заняття - 24 год Самостійна робота - 30 год
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. У загальній системі підготовки лікаря травматологія та ортопедія є однією з хірургічних дисциплін. Головне завдання курсу травматології та ортопедії полягає в тому, щоб навчити студентів методам обстеження хворого, діагностиці та лікуванню найбільш поширених травматичних пошкоджень, ортопедичним захворюванням, організаційним заходам щодо запобігання травматизму, трудової експертизи. Під час розбору травматичних пошкоджень та захворювань слід висвітлювати питання патогенезу, клінічної картини, діагностики, лікування, профілактики, лікарсько-трудової експертизи, медичної, соціальної і трудової реабілітації.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення дисциплін з циклу гуманітарних, фундаментальних та професійних: латинська мова та медична термінологія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, патоморфологія, патофізіологія, пропедевтика внутрішньої медицини, пропедевтика педіатрії, радіологія, фармакологія.

Мета курсу. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи ортопедії та травматології» є формування в здобувачів вищої освіти визначених освітньо-професійною програмою спеціальних (фахових) компетентностей, формування системи професійних знань, умінь, навичок і комунікацій, що необхідні фахівцю з фізичної терапії, ерготерапії під час реабілітаційного процесу для вирішення складних спеціалізованих задач та практичних проблем, пов'язаних з порушеннями функцій опорно-рухового апарату.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, а саме: хірургія, військова хірургія дитяча хірургія, нейрохірургія, анестезіологія та інтенсивна терапія, де застосовуються хірургічні методи лікування, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування вмінь застосування знання в процесі подальшого навчання і професійної діяльності.

3. Результати навчання.

Результати навчання для дисципліни:

Згідно зі вимогами до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Фізична терапія» студенти повинні:

Знати:

- загальні елементи догляду за ортопедо-травматологічними хворими;
- теоретичні основи сучасної асептики та антисептики;
- класифікацію, клініку, методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі;
- основи реаніматології, клінічні прояви термінальних станів, їх діагностику, стадії і заходи при проведенні реанімації;

- засоби і способи транспортної іммобілізації;
- клініку, діагностику та лікування окремих гнійно-запальних захворювань м'яких тканин, сухожилків, кісток та суглобів;
- методику та особливості обстеження ортопедо-травматологічного хворого;
- структуру медичної карти стаціонарного хворого.

Вміти:

- діагностувати різноманітні механічні пошкодження;
- надавати першу медичну допомогу при різноманітних механічних пошкодженнях;
- накладати бинтову пов'язку на різні ділянки тіла;
- накладати та зняти гіпсову лонгету;
- вибирати засіб для транспортної іммобілізації, накладати шину Крамера, Дітерікса;
- застосувати заходи для профілактики виникнення пролежнів;
- провести диференційну діагностику при кровотечі, виявляти ознаки геморагічного шоку;
- способи тимчасової зупинки кровотечі, вибирати спосіб для кінцевої зупинки кровотечі;
- вибрати адекватний спосіб анестезії для проведення того чи іншого втручання;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження ортопедо-травматологічного хворого;
- оформити карту стаціонарного хворого з механічною травмою чи ортопедичною патологією.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1	3 семестр 60 год/2 кредити	Лекції - № 1-3 Практичні заняття № 1-12 Теми для самостійного опрацювання № 1-15
-----------------	-------------------------------	--

Дисципліна включає 12 тем, які поділені на 3 змістових модулі.

Модуль 1: 60 годин, 2 кредити

Змістовий модуль 1. Загальні питання травматології

Теми:

1. Особливості обстеження травматолого-ортопедичних хворих. Методи діагностики пошкоджень кісток та суглобів.
2. Лікування ортопедо-травматологічних хворих в амбулаторних умовах. Методи фізіотерапевтичного лікування в травматології і ортопедії.
3. Політравма. Травматична хвороба. Синдром тривалого роздавлювання.
4. Стабільно-функціональний остеосинтез. Ускладнення при лікуванні пошкоджень опорно-рухового апарату. Протезування в травматології та ортопедії. Ендопротезування в травматології та ортопедії.
5. Перша медична допомога на догоспітальному етапі. Методика транспортної іммобілізації при переломах кінцівок.

Змістовий модуль 2. Ушкодження кісток та суглобів

Теми:

6. Травматичні вивихи. Ушкодження зв'язок, сухожилків та м'язів.
7. Пошкодження грудної клітки
8. Діагностика та лікування пошкоджень хребта та таза. Реабілітація хворих з наслідками травм хребта та таза.
9. Діагностика та лікування пошкоджень кісток верхньої та нижньої кінцівок.
10. Пошкодження суглобів кінцівок, принципи лікування.

Змістовий модуль 3. Деструктивно – дистрофічні, запальні та пухлинні захворювання кісток та суглобів

Теми:

11. Захворювання та природжені деформації грудної клітки, хребта та кінцівок. Дегенеративно-дистрофічні захворювання хребта та суглобів.
12. Запальні та пухлиноподібні ураження опорно-рухової системи. Фізична терапія хворих з пухлинами та пухлиноподібними захворюваннями опорно-рухової системи.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

1. Обстежити хворих з ушкодженнями та захворюваннями системи опори та руху.
2. Виконати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі.
3. Виконати анестезію місця перелому діафіза довгої кістки.
4. Забезпечити транспортну іммобілізацію стандартними шинами.
5. Виконати лікувальну іммобілізацію нескладними гіпсовими пов'язками /дистальний відділ верхньої та нижньої кінцівок/. Оцінити стан кінцівки в гіпсовій пов'язці.
6. Зняти гіпсову пов'язку.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та проміжних контролів, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, написання рефератів, підготовка презентацій, таблиць. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на проміжних контрольних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Тематичні плани, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра травматології та ортопедії/Студенту/Очна форма навчання/ Фізична терапія/2 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедії-та-травматології>. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. Методи: а) індивідуальне усне опитування б) розв'язання типових ситуаційних задач в) трактування та оцінка результатів лабораторно-інструментальних досліджень г) контроль практичних навичок при проведенні обстеження пацієнта д) тестові завдання з вибором правильних відповідей.
Підсумковий контроль дисципліни – залік	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, трактування та оцінка клінічних досліджень, опис Ro – грам, демонстрація практичних навичок по методиці обстеження хворих, методах знеболення, накладанні пов'язок та транспортної іммобілізації

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>)

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів (див.Шкалу оцінювання)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінювання національним та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	Зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E		
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного та підсумкового контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка **“Відмінно”** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на всі запитання згідно до теми. Відповіді мають глибокий, змістовний та конкретний характер. Студент повинен знати клінічні ознаки травм та захворювань опорно-рухового апарату, принципи надання невідкладної медичної допомоги, принципи та методи консервативного та оперативного лікування цих пошкоджень.

Оцінка **“Добре”** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 75% запитань і показав достатньо змістовні знання з тих питань, що відбивають основні розділи навчальної програми. Студент повинен знати клінічні ознаки травм та захворювань опорно-рухового апарату, принципи надання невідкладної медичної допомоги, принципи та методи консервативного та оперативного лікування цих пошкоджень.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 50% запитань. Відповіді неповні, здебільшого обмежуються простим переліком складників, ознак, рис, без найменших подробиць. Студент повинен володіти обов'язковим мінімумом знань щодо теоретичних та практичних знань з травматології та ортопедії.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється за роботу, в якій студент не дав жодної правильної відповіді або дав лише приблизну відповідь на два запитання. Студент не володіє обов'язковим мінімумом знань з питань травматології та ортопедії.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка **«Відмінно»** виставляється студенту, який, знає хід та послідовність фізикального обстеження пацієнта, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків оформляє протокол обстеження пацієнта.

Оцінка **«Добре»** виставляється студенту, який допускає неточності при проведенні фізикального обстеження пацієнта, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, оформляє протокол обстеження пацієнта.

Оцінка **«Задовільно»** виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при проведенні фізикального обстеження пацієнта, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, неохайно оформляє протокол обстеження пацієнта.

Оцінка **«Незадовільно»** виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при проведенні фізикального обстеження пацієнта, порушує порядок виконання практичної роботи, не реєструє хід роботи в протоколі обстеження пацієнта.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка **«Відмінно»** виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка **«Добре»** виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок. (обсяг правильних відповідей 80-89%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка **«Задовільно»** виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка **«Незадовільно»** виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання самостійної роботи студента

Оцінювання самостійної роботи студента здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, тестування або розв'язання ситуаційних задач, відповідно до тем для самостійного опанування.

7. Політика навчальної дисципліни

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедії-та-травматології>) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати заповнений протокол робочого зошиту з відповідної теми, пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М. І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедії-та-травматології>).

Порядок дій при отриманні сигналу «Повітряна тривога».

1. Викладач, який проводить заняття з навчальною групою негайно доводить сигнал до студентів командою «Увага! Повітряна тривога!». Студенти збирають речі, одягають верхній одяг (в холодну пору року), виходять з аудиторії, у супроводі викладача прибувають до укриття.

2. В укритті дотримуються правил поведінки та заходів безпеки, при можливості викладач продовжує проводити заняття.

3. В укритті знаходитися до отримання сигналу «Відбій повітряної тривоги».

У споруді забороняється курити, шуміти, мати зі собою небезпечні засоби, зокрема для освітлення, які можуть спричинити пожежу, не допускається пересування приміщеннями без особливої потреби, необхідно дотримуватися дисципліни та якнайменше рухатися. Також

забороняється приносити до укриття легкозаймисті речовини або речовини, що мають сильний запах, громіздкі речі, приводити тварин . Для повноцінного відпочинку дозволяється тримати в споруді або брати зі собою легкі підстилки й невеликі подушки з поролону, губчастої гуми або іншого синтетичного матеріалу.

Порядок дій при отриманні сигналу «Відбій повітряної тривоги».

1. Студенти організовано без метушні виходять з укриття, прибувають до аудиторії і готуються до подальшого проведення заняття.

2. Викладач впевнившись, що всі студенти вийшли з укриття, прибуває до аудиторії, перевіряє наявність студентів і продовжує заняття.

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри матеріалів (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедії-та-травматології/Студенту/>) **Консультації** проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

2. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедії-та-травматології/Студенту/>).

3. Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедії-та-травматології/Студенту/>).

Силабус з дисципліни «Основи ортопедії та травматології» обговорено та затверджено на засіданні кафедри травматології та ортопедії (протокол №2, від “29”серпня 2024 року)

Відповідальний за курс _____

Асистент Ігор КИРИЩУК

Завідувач кафедри _____

Професор ЗВО Володимир ФІЩЕНКО

забороняється приносити до укриття легкозаймисті речовини або речовини, що мають сильний запах, громіздкі речі, приводити тварин. Для повноцінного відпочинку дозволється тримати в споруді або брати зі собою легкі підстилки й невеликі подушки з поролону, губчастої гуми або іншого синтетичного матеріалу.

Порядок дій при отриманні сигналу «Відбій повітряної тривоги».

1. Студенти організовано без метушні виходять з укриття, прибувають до аудиторії і готуються до подальшого проведення заняття.

2. Викладач впевнившись, що всі студенти вийшли з укриття, прибуває до аудиторії, перевіряє наявність студентів і продовжує заняття.

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри матеріалів (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедії-та-травматології/Студенту/>).

2. Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

3. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедії-та-травматології/Студенту/>).

4. Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедії-та-травматології/Студенту/>).

Співпраця з дисципліни «Основи ортопедії та травматології» обговорено та затверджено на засіданні кафедри травматології та ортопедії (протокол №2, від "29" серпня 2024 року)

Відповідальний за курс

Асистент Ігор КИРИЦУК

Завідувач кафедри

Професор ЗВО Володимир ФІЩЕНКО